

protocol

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

schooljaar 2025-2030

Inhoud

1	Wat is de meldcode huiselijk geweld?	pagina	3
2.	<u>Stappenplan</u> huiselijk geweld en/of kindermishandeling voor personeel	pagina	4
3.	<u>Stappenplan</u> huiselijk geweld en/of kindermishandeling voor de coördinator passend onderwijs (COPA)	pagina	6
4.	Signalenlijst huiselijk geweld/ kindermishandeling (12-18 jaar)	pagina	9
5.	Contactgegevens Veilig Thuis en de Crisisdienst	pagina	13

Bijlage 1

Het basismodel; **de meldcode**

Bijlage 2

Het basisdocument; **het afwegingskader** in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Wat is de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling?

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet.

In de bijlage vindt u de officiële stappen. De meldcode is ook als app beschikbaar op uw device.

Geweld stopt
niet vanzelf.

2. Stappenplan huiselijk geweld en/of kindermishandeling voor personeel

Stap1; Signalen in kaart brengen.

Vormen van mishandeling;

- Lichamelijke mishandeling;

De jongere wordt geslagen, geschopt, geknepen, gebrand en dergelijke

- Psychische mishandeling;

De jongere wordt afgewezen, geterroriseerd, aangezet tot afwijkend en/of anti-sociaal gedrag, gepest, getreiterd, gekleineerd, aan de jongere worden extreem hoge eisen gesteld, een juiste vorm van onderwijs wordt onthouden.

- Seksuele mishandeling;

De jongere wordt gedwongen seksuele handelingen te ondergaan, seksuele handelingen uit te voeren, getuige te zijn van seksuele handelingen van anderen of wordt gedwongen te kijken naar pornografisch materiaal.

- Lichamelijke verwaarlozing;

De jongere wordt (medische) verzorging en/of veiligheid onthouden, de jongere krijgt onvoldoende voedsel en kleding.

- Psychische verwaarlozing;

De jongere wordt geestelijk verwaarloosd, geïsoleerd, genegeerd, koestering wordt onthouden en er is nooit aandacht of tijd voor de jongere.

Zie hoofdstuk 4: Signaleringslijst huiselijk geweld/ kindermishandeling

Stap 2; overleg COPA

- De Coördinator Passend Onderwijs (COPA) wint informatie in bij betrokkenen binnen de school.
- De COPA houdt de mentor op de hoogte.
- De COPA kan eventueel veilig thuis raadplegen.

Stap 3; gesprek aangaan

- De COPA gaat in gesprek met de leerling en degene die heeft gesignaleerd. (De COPA voert het gesprek met de leerling niet alleen)
- De COPA gaat samen met de schoolmaatschappelijk werker het gesprek aan met de ouders.

Stap 4; afweging mate van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

- De COPA maakt een afweging of er sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling en de mate van ernst van het gesignaleerde (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling binnen het afwegingskader.

Stap 5; beslissing

- De COPA maakt een afweging of er;
 - gemeld wordt bij Veilig Thuis en/of de crisisdienst
 - hulpverlening zo nodig ingezet kan worden

3. Stappenplan huiselijk geweld en/of kindermishandeling voor de Coördinator Passend Onderwijs (COPA)

Stap 1; Signalen in kaart brengen

- Een personeelslid heeft signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling geconstateerd.

Melding van leerling zelf;

Disclosure; We spreken van disclosure als slachtoffers, kinderen en/of volwassenen, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling, of zich hierover uiten zonder hulp te vragen. Dit betekent veelal dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/plegers bespreken van de (door het kind) geuite zorgen, kan ook secundair leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van geweld zoals (ex) partnerstalking, huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden bij disclosure betekent dan ook zorgvuldige afstemming over vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Stap 2; overleg

- De COPA gaat in overleg met de melder.
- De COPA wint informatie in bij mentor en andere betrokkenen binnen school.
- De COPA wint zo nodig advies is bij Veilig Thuis (nog niet melden)

Indien de situatie als levensbedreigend wordt ingeschat, kan de CPO besluiten direct een melding te doen bij het Crisisdienst en/of Veilig Thuis.

Stap 3; gesprek aangaan

- De COPA en melder gaan in gesprek met de jongere.
- De COPA wint informatie in over betrokken leerling en benoemt de vervolgstappen naar de leerling.
- De COPA gaat samen met de schoolmaatschappelijk werker of teamleider in gesprek met ouders.
- Er kan een afweging gemaakt worden om bij een confronterende situatie eerst de ouders te spreken en op een later moment de jongere bij dit gesprek te betrekken. Dit hangt van de jongere af.

Stap 4; afweging mate van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

- Heeft de COPA op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling? Zo ja: Is dit een acute of een structurele onveiligheid?

Definitie van acute onveiligheid

Acute onveiligheid betekent dat een persoon in direct fysiek gevaar verkeert, dat diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en dat direct bescherming nodig is. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld (een ernstige vermoeden van) seksueel geweld of (dreiging van) fysiek geweld, zoals ex-partnergeweld met wapengebruik of het fysiek mishandelen van kinderen. Maar ook om het onnodig toedienen van medicijnen of een gevaarlijke afwezigheid van basale verzorging bij zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak).

Voorbeelden van acuut onveilige situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling:

- *Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft*
- *(Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe*
- *Poging tot verwurging*
- *Wapengebruik*
- *Geweld tijdens zwangerschap*
- *(vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld, of seksueel exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.*
- *Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)- partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun veiligheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking)*
- *Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel*
- *Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoekgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt*
- *Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn*
- *Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol en drugs*
- *Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.*

Definitie van structurele onveiligheid;

Van structurele onveiligheid wordt gesproken als in gezinnen of huishoudens sprake is van zich herhalende of voortdurende onveilige gebeurtenissen en situaties.

Herhaald huiselijk geweld en/ of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst. Structurele onveiligheid heeft schadelijke gevolgen door de voortdurende dreiging en (emotionele) onveiligheid. Er kan sprake zijn van een patroon van herhaald geweld maar bijvoorbeeld ook van permanente gebreken in de geestelijke en lichamelijke verzorging van zorgafhankelijke kinderen en/of volwassenen

Voorbeelden van structureel onveilige situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling:

- *Lichamelijk geweld*
- *Psychisch geweld*
- *Lichamelijke verwaarlozing*
- *Emotionele verwaarlozing*
- *Seksueel geweld*
- *Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanige verslavingsproblematiek dat hun fysieke en emotionele veiligheid wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. Of vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger met psychiatrische problematiek*
- *Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties*
- *Overige vormen van geweld en onveiligheid (zoals bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld)*

Stap 5; beslissing

- Melden is noodzakelijk als er sprake is van;
 - Acute onveiligheid
 - Structurele onveiligheid
- Indien de inschatting is dat bovenstaande niet aan de orde is, uitzoeken of er een hulpvraag ligt en hoe die beantwoord zou kunnen worden d.m.v. hulpverlening van externen.

4. Signalenlijst huiselijk geweld en/of kindermishandeling (12-18 jaar)

Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stress-indicatoren, die aangeven dat er iets met de leerling aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Hoe meer signalen van deze lijst gezien worden bij een leerling, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van huiselijk geweld/ kindermishandeling.

Lichamelijke signalen

- *blauwe plekken*
- *krab-, bijt- of brandwonden*
- *botbreuken*
- *littekens*
- *wit gezicht (slaap tekort)*
- *hoofdpijn, (onder)buikpijn*
- *slecht verzorgd er uit zien*
- *vermageren of dikker worden*
- *verwondingen van genitaliën*
- *vaginale infecties en afscheiding*
- *jeuk of infectie bij vagina en/of anus*
- *problemen met plassen*
- *terugkerende urineweginfecties*
- *pijn in de bovenbenen, samengeknepen bovenbenen*
- *pijn bij lopen en/of zitten*
- *seksueel overdraagbare ziekten*
- *zwangerschap, abortus*

Overige medische signalen

- *klein voor leeftijd*
- *vertraagd intrede van de puberteit*
- *matige algehele gezondheidstoestand*

Gedragssignalen

- *in zichzelf gekeerd, depressief*
- *extreem verantwoordelijkheidsgevoel*
- *passief, meegaand, pathisch, lusteloos*
- *labiel, nerveus, gespannen*
- *angstig*
- *zelfverwonding gedrag*
- *suïcidaal gedrag*
- *plotselinge gedragsverandering (stiller, extra druk, stoer, agressief)*

- *niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn*
- *slaapstoornissen*
- *vermoeidheid, lusteloosheid*
- *schud- en schaamtegevoelens*
- *bedplassen*
- *negatief zelfbeeld*
- *anorexia of boulimia*
- *regressief gedragscodes*
- *ouwelijk gedrag*
- *totale onderwerping aan de wensen van de ouder*
- *sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouder*
- *angst voor ouder*
- *bevrozing bij lichamelijk contact van andere volwassenen*
- *allemandsvriend*
- *lege blik in de ogen en vermijden van oogcontact*
- *waakzaam, wantrouwend*
- *is niet geliefd bij leeftijdsgenoten*
- *weglopen van huis*
- *crimineel gedrag*
- *agressief gedrag*
- *alcohol- en/of drugsmisbruik*
- *plotselinge achteruitgang in schoolprestaties*
- *vaak absent*
- *spijbelen*
- *geheugen en/of consentoratieproblemen*
- *faalangst*
- *niet willen uitkleden voor de gymles*

Specifieke signalen bij seksueel misbruik

- *angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of in het bijzonder*
- *sterk verzorgend gedrag (zie ook betekenis: parentificatie)*
- *excessief en/of dwangmatig masturberen*
- *seksueel agressief en dwingend gedrag ten opzichte van anderen*
- *promiscuïteit/ prostitutie*
- *seksualiseren van alle relaties*
- *extreem teruggetrokken en geremd seksueel gedrag*
- *angst voor mogelijke homoseksualiteit*
- *angst voor zwangerschap*
- *negatief lichaamsbeeld: ontevreden over , boos op of schaamte voor eigen lichaam*
- *schrikken bij aangeraakt worden*
- *houderige motoriek (onderlichaam 'op slot')*

Kenmerken ouder/ gezinnen

- *ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van de jongere*
- *ouder toont weinig belangstelling voor de jongere*
- *ouder heeft ervaring met geweld uit eigen verleden*
- *ouder is apathisch en (schijnbaar) onverschillig*
- *ouder is onzeker, nerveus en gespannen*
- *ouder is onderkoeld in het brengen van eigen emoties*
- *ouder heeft een negatief zelfbeeld*
- *ouder gaat steeds naar andere artsen/ ziekenhuizen (shopping)*
- *ouder komt afspraken niet na*
- *ouder geeft aan niet meer te kunnen, draaglast in het gezin is groter dan de draagkracht*
- *Multi-probleem gezin*
- *ouder die er alleen voorstaat*
- *regelmatig wisselende samenstelling van gezin*
- *isolement*
- *vaak verhuizen*
- *sociaal- economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie etc.*
- *veel ziekte in het gezin*
- *geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen*

Signalen die specifiek zijn voor jongeren die getuige zijn van huiselijk geweld

- *agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige jongeren m.n. jongens kopieën hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes of verkering te slaan), agressie naar medeleerlingen, leeftijdgenoten, agressie en wreedheid naar dieren*
- *alcohol- of drugsgebruik*
- *opstandigheid, angst, depressief*
- *negatief zelfbeeld*
- *passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid*
- *gebrek aan energie voor schoolactiviteiten*
- *zichzelf beschuldigen*
- *suïcidaliteit*
- *sociaal isolement: probleem thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)*
- *wantrouwen ten aanzien van de omgeving*
- *gebrek van sociale vaardigheden*
- *schooluitval*
- *moeite met concentreren*

- *overcompenseren (opvallend extra inzet op school)*

Signaleren die specifiek zijn voor slachtoffers van loverboys

- *plotselinge afwijkende normen en een plotselinge obsessie met seks*
- *plotselinge belangstelling voor bepaalde jongens, veel nieuwe contacten, gaat om met 'ouderen'*
- *extra sociaal wenselijk opstellen (om toch maar niet te veel op te vallen)*
- *weinig of steeds minder binding met thuis*
- *wisselt snel van emoties, is weinig flexibel, ziet niet hoe situaties kunnen veranderen*
- *vermoeid en vermagerd (vaak s' avonds en s' nachts hard werken)*
- *verandering qua kleding, make up; vaak heel verzorgd en erg uitdagend uiterlijk*
- *psychosomatische klachten (schreeuw om aandacht)*
- *zelfverwonding (verbergen of er mee te koop lopen)*
- *lage zelfwaardering, weinig realistisch zelfbeeld*
- *makkelijk beïnvloedbaar, durft/ kan geen grenzen aangeven*
- *depressief*
- *drinkt, blowt, eet slecht*
- *veel geld of dure spullen (via loverboy)*
- *extreem uitgaansgedrag (in werkelijkheid naar werkplek)*
- *veel op straat rondhangen: daar zijn vrienden die de leemte van thuis opvullen*
- *overdreven vrolijk (maskeren wat er werkelijk speelt)*
- *veel terugtrekken, plotselinge huilbuien, woede- uitbarstingen*
- *overdreven verhalen vertellen: stoer doen, zoeken naar aandacht*
- *op verschillende plekke totaal ander gedrag vertonen (verschillende werelden)*
- *onregelmatig schoolbezoek: andere bezigheden, is te moe na werkzaamheden*
- *thuis veel problemen*
- *vertoont weglloopgedrag*
- *vermijdt het onderwerp prostitutie of projecteert op anderen.*

5. Contactgegevens Veilig Thuis en de Crisisdienst

Veilig Thuis Haaglanden

Westeinde 128
2512 HE Den Haag
070-3469717

0800-2000

24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar.

Is er direct gevaar? Bel dan met 112.

Crisisdienst Jeugdbescherming West

Neherkade 3054
2521 VA Den Haag

070-3450506 (tijdens kantooruren)

070-3795160 (buiten kantooruren bij spoedgeval)